

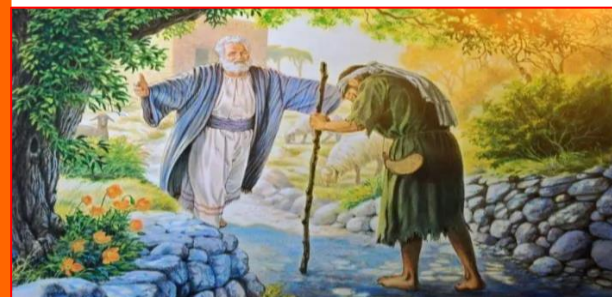

13 La paciència (2)

Es podria dir que **no hi ha millor testimoni de l'amor de Jesús que trobar un cristià pacient**: «val més ser pacient que valent» (Pr 16,32). Necessitem la paciència com una “vitamina essencial” per avançar, però instintivament ens impacientem i responem al mal amb el mal: és difícil mantenir la calma, controlar l'instint, contenir les males respostes, calmar les discussions i conflictes en la família, en la feina o en la comunitat cristiana. La resposta ve de seguida, no som capaços de ser pacients.

Recordem però que **la paciència no és només una necessitat, és una crida: si Crist és pacient, el cristià està cridat a ser pacient**. I això ens obliga a anar a contracorrent respecte a la mentalitat d'avui en dia, on dominen les presses i el “tot de seguida”, en comptes d'esperar que les situacions madurin.

La pressa i la impaciència són enemigues de la vida espiritual perquè Déu és amor, és pacient i sap esperar. Qui estima no es cansa, no s'enrabia, no dona ultimàtums. Pensem en el Pare misericordiós que espera el fill que se n'ha anat fora de casa: **pateix amb paciència, impacient només per abraçar-lo** tan bon punt el veu que torna (cf. Lc 15,21). O bé en la **paràbola del gra i de la zitzània**, en el Senyor que no té pressa per arrancar el mal abans del seu temps, perquè no es perdi res (cf. Mt 13,29-30). **La paciència ens ho fa salvar tot**.

«Encara era lluny, que el seu pare el veié i es commogué, corregué a tirar-se-li al coll i el besà.» (Lc 15,20)

13 La paciència (i 3)

La força suau de la paciència és un fruit de l'Esperit Sant (cf. Gal 5,22); per augmentar-la cal demanar-ho a l'Esperit de Crist. «**És propi de la virtut cristiana no només fer el bé, sinó també saber suportar els mals**» (Sant Agustí, *Sermó* 46,13). Ens farà bé **contemplar el Crucifix per assimilar-ne la paciència**. Un bon exercici és demanar la gràcia de practicar una obra de misericòrdia tan coneguda com oblidada: ***suportar amb paciència les persones molestes; comencem mirant-les amb compassió, amb la mirada de Déu, sabent distingir els seus rostres dels seus errors***. Nosaltres tenim el costum de classificar les persones pels errors que fan. Això no és bo. Busquem les persones pel seu rostre, pel seu cor i no pels seus errors!

Per conrear la paciència, la virtut que alena la vida, va bé ***eixamplar la mirada***. No hem de limitar el món als nostres problemes: «**Recordeu els sofriments dels altres, per aprendre a suportar els vostres, petits ... no hi ha res, per petit que sigui, sempre que se suporti per amor de Déu, que quedi sense recompensa de Déu**» (*Imitació de Crist* III, 19). Quan som provats, com ensenya Job, és bo **obrir-se amb esperança a la novetat de Déu, amb la ferma confiança que Ell no ens decebrà. La paciència és saber suportar els mals.**

Pensem en el **bonic testimoni de dos pares –un musulmà palestí i un jueu israelià- que han perdut les seves filles –Abir, de 10 anys, i Smadar, de 14 anys- en la guerra de Terra Santa:**

No miren l'enemistat de la guerra, sinó l'amistat de dues persones que s'estimen i que han passat per la mateixa crucifixió.

14 La justícia (1)

La justícia és la segona de les virtuts cardinals. És «la virtut moral que consisteix en la constant i ferma voluntat de donar a Déu i al proïme el que els correspon» (Catecisme de l'Església catòlica n. 1807). És la virtut social per excel·lència, segons expressa el seu lema "*unicuique suum*" (a cadascú el seu). És la virtut de la llei, que mira de regular amb equitat les relacions entre les persones.

Es representa al·legòricament amb la balança, perquè pretén "igualar els comptes" entre els homes de manera que cadascú sigui tractat segons la seva dignitat. Per aconseguir-ho també **precisa d'actituds virtuoses com la benevolència, el respecte, la gratitud, l'afabilitat i l'honestedat, que contribueixen a la bona convivència entre les persones.**

La justícia és fonamental per a la convivència pacífica en la societat. **Sense justícia, no hi ha pau.** De fet, si no es respecta la justícia, es creen conflictes. Sense justícia, s'estableix la llei de la prevaricació del fort sobre el feble, i això no és just.

La justícia estableix relacions sinceres amb els altres. Actua tant en grans com en petits; afecta els tribunals i l'ètica de la nostra vida quotidiana. **La persona justa és recta, senzilla i franca, no porta màscares, es presenta tal com és, parla amb veritat.** En els seus llavis es troba sovint la paraula "GRÀCIES": sap que, **per generosos que intentem ser, sempre som deutors dels altres. Si estimem, és també perquè primer hem estat estimats.**

El parlar cristià ha de ser: «Digueu sí, quan és sí; no, quan és no. El que es diu de més, ve del Maligne.» (Mt 5,37)

14 La justícia (i 2)

La persona justa venera les lleis i les respecta perquè protegeixen els indefensos. No es preocupa només pel seu bé individual, sinó que **vol el bé de tota la societat**. Posa com una **exigència en el cor** que no hi pot haver un bé de veritat per a mi si no hi ha també el bé de tots. Per tant, vetlla sobre el seu comportament per no perjudicar el bé dels altres: si s'equivoca, demana perdó.

De vegades **sacrifica un bé personal per posar-lo a disposició de la comunitat**. Vol una societat ordenada, on les persones estiguin al servei dels seus càrrecs i no a l'inrevés. Avorreix les recomanacions i no intercanvia favors. Estima la responsabilitat i viu i promou la legalitat. Aquest és **el camí de la justícia, l'antídot de la corrupció**: que n'és d'important educar les persones, en particular les joves, en la cultura de la legalitat! És la manera de prevenir el càncer de la corrupció i d'erradicar la criminalitat.

La persona justa fuig de comportaments nocius com la calúmnia, el fals testimoni, el frau, la usura, la burla, la deshonestedat. Manté la paraula donada, torna el que ha manllevat, **procura no fer judicis imprudents, defensa la fama i el bon nom dels altres**.

«Qui cerca la justícia i l'amor trobarà vida i glòria» (Pr 21,21). Els justos són persones rectes que «**tenen fam i set de justícia**» (Mt 5,6), somniadors que tenen el desig d'una fraternitat universal. Un somni especialment necessari avui per a ser feliços.

Quan Maria concebí Jesús per obra de l'Esperit Sant, Josep, que era un home just, decidí desfer en secret l'acord matrimonial. En somnis, l'Àngel li desvetllà un significat més gran de la mateixa justícia. (cf Mt 1,18-25)

15 La fortalesa (1)

“La fortalesa és la virtut moral que, **en les dificultats, assegura fermesa i constància en la recerca del bé.** Enforteix la decisió de resistir les temptacions i superar els obstacles de la vida moral ... fa capaç de vèncer la por, fins i tot de la mort, i d'afrontar proves i persecucions” (Catecisme de l'Església catòlica n.1808).

La fortalesa **és la virtut més “combativa”,** lligada segons els autors escolàstics a “l'apetit irascible”. **L'esser humà té passions,** que no són necessàriament el residu d'un pecat; **però han de ser educades,** dirigides, purificades amb l'aigua del Baptisme, o millor **amb el foc de l'Esperit Sant.** Un cristià sense coratge, que no aplica les seves forces al bé, que no molesta ningú, és un cristià inútil. Jesús tenia passió: davant la mort de l'amic Llätzer esclata a plorar; en algunes expressions seves apareix el seu esperit apassionat: «He vingut a calar foc a la terra, i com m'agradaria que ja estigués encesa!» (Lc 12,49); i davant del comerç en el temple va reaccionar amb força (cf., Mt 21,12-13).

En la virtut de la fortalesa hi ha una doble tendència, una passiva i una altra activa. La primera està dirigida a l'interior de nosaltres mateixos. Hi ha enemics que **hem de vèncer, totes les forces que es mouen dins nostre i que de vegades ens paralitzen:** ansietat, angoixa, por, culpa. La majoria de les pors que sorgeixen en nosaltres són poc realistes, i mai es fan realitat. **Millor invocar l'Esperit Sant i afrontar-ho tot amb fortalesa pacient.**

El Senyor és amb nosaltres; si confiem en Ell i cerquem sincerament el bé en cada situació podem comptar amb la Providència de Déu que actua com escut i cuirassa.

15 La fortalesa (i 2)

Hi ha el segon moviment de la virtut de la fortalesa, aquesta vegada de caràcter més actiu. A més de les proves internes, hi ha *enemics externs*, que són les *proves de la vida*, les persecucions, les *dificultats* que no ens esperàvem i que ens sorprenen. De fet, nosaltres podem intentar predir el que ens passarà, però la realitat està formada en gran part per esdeveniments imponderables, i en aquest mar la nostra barca de vegades és llançada per les onades. La fortalesa llavors ens fa mariners resistents, que no s'espanten i no es desanimen.

La fortalesa es pren seriosament el repte del mal al món. N'hi ha prou de fullejar un llibre d'història, o bé els diaris, per descobrir les atrocitats de les quals som en part una mica víctimes i una mica protagonistes: guerres, violències, esclavitud, opressió dels pobres, ferides mai curades que encara sagnen. La fortalesa ens fa reaccionar i cridar un "no" sec a tot això. En el nostre confortable Occident de vegades sentim una sana nostàlgia dels profetes. **Necessitem algú que ens tregui del lloc suau on estem instal·lats i ens faci repetir decididament el nostre "no" al mal i a tot el que condueix a la indiferència. I "sí" al camí, al camí que ens fa avançar, i per això hem de lluitar.**

Redescobrim en l'Evangelí la fortalesa de Jesús, i aprenguem-la del testimoni dels sants i de les santes.

Las Madres "y Abuelas" de Plaza de Mayo, associació nascuda a Buenos Aires el 1977 per a exigir informació dels seus fills -i nets-segrestats i desapareguts. Amb fortalesa van iniciar un camí de lluita pels drets humans amb repercussions internacionals.

16 La templança (1)

La templança és la quarta i última virtut cardinal. Amb les altres tres –la prudència, la justícia i la fortalesa-, aquesta virtut comparteix una llarga història que no pertany només als cristians. Per als grecs la pràctica de les virtuts tenia com a objectiu la felicitat. El filòsof Aristòtil al tractat d'ètica que adreça al seu fill Nicòmac per a instruir-lo en l'art de viure, a la pregunta “per què tots busquem la felicitat i tan pocs l'aconsegueixen?” respon abordant el tema de les virtuts, especialment la *enkráteia*, és a dir, la templança.

La templança és un poder sobre un mateix, la capacitat d'autodomini, l'art de no deixar-se portar per les passions rebels, de posar ordre en l'aiguabarreig del cor humà. «La templança és la virtut moral que modera l'atracció dels plaers i ens fa capaços de mantenir un equilibri en l'ús dels béns creats ... assegura el domini de la voluntat sobre els instints i manté els desitjos dintre dels límits de l'honestedat. La persona temperada orienta al bé els seus apetits sensibles, conserva una sana discreció, i no segueix el mateix instint i la mateixa força satisfent els desigs del mateix cor» (*Catecisme de l'Església Catòlica*, n. 1809).

Per tant, la templança és la **virtut de la justa mesura**. En cada situació **es comporta amb saviesa**, perquè les persones que actuen sempre mogudes per l'ímpetu o per l'exuberància –sense templança- sempre són poc fiables. **En un món on tanta gent s'enorgulleix de dir el que pensa, la persona temperada prefereix, en canvi, pensar el que diu.**

La persona temperada viu amb sobrietat, és moderada en les seves decisions i conductes, i transmet serenitat.

16 La templança (i 2)

La persona temperada no fa promeses ocioses, assumeix compromisos en la mesura que els pot satisfer. Fins i tot amb els plaers, **actua amb seny i busca la mesura adequada. Sap sospesar i dosificar bé les paraules.** No permet que un moment d'ira arruïni les relacions i amistats que només es podran reconstruir amb dificultat, sobretot en la vida familiar, on hi ha més risc de no controlar les tensions, les irritacions, la ira. **Hi ha un temps per parlar i un temps per callar, però tots dos requereixen la mesura adequada.**

Amb tot, a la persona temperada no sempre la veurem amb una cara pacífica i somrient perquè, **de vegades, cal indignar-se, però sempre amb la justa mesura i la justa manera.** Una paraula de retret de vegades és més saludable que un silenci àcid i rancuniós. **Sap que és incòmode corregir un altre, però sap també que és necessari per evitar el mal.** De vegades afirma principis absoluts, reivindica els valors no negociables, **però també sap comprendre les persones i mostra empatia.**

El do de la persona temperada és l'equilibri. S'identifica amb actituds evangèliques com la petitesa, la discreció, l'ocultació, la mansuetud. Estima els altres, és sensible, sap plorar sense avergonyir-se'n; vençut, torna a aixecar-se i a recuperar la seva vida oculta habitual. Sap que **necessita els altres però no busca la seva aprovació.**

La templança ens fa gaudir millor dels béns de la vida: estar junts a taula, la tendresa de certes amistats, la confiança en les persones sàvies, la sorpresa davant la bellesa de la creació. **La felicitat amb la templança és una alegria que floreix en el cor de qui reconeix i valora el que més importa en la vida.**

Preguem el Senyor perquè ens doni el do de la templança: el do de la maduresa, de la maduresa de l'edat, de la maduresa afectiva, de la maduresa social.

17 La vida de gràcia segons l'Esperit

La prudència, la justícia, la fortalesa i la templança pertanyen a una saviesa molt antiga que el cristianisme ha valoritzat, purificat i integrat en la fe. Però en el camí que fem cap a la plenitud de la vida, el cristià gaudeix d'una assistència particular de l'Esperit Sant, l'Esperit de Jesús que actua amb el do d'altres tres *virtuts purament cristianes*: **la fe, l'esperança i la caritat**. S'anomenen virtuts "teologals", ja que es reben i es viuen en la relació amb Déu, per diferenciar-les de les altres quatre anomenades "cardinals", perquè orienten per a una vida bona.

Les virtuts teologals **es reben en el Baptisme i venen de l'Esperit Sant**. Les teologals i les cardinals juntes formen un meravellós septenari, que sovint es contraposa als set pecats capitals.

Les virtuts teologals **són el gran antídoto de l'autosuficiència**, un perill contra el qual Jesús ens adverteix: «També vosaltres, quan hàgiu fet tot el que us ha estat manat, digueu: "Som servents inútils. Hem fet el que havíem de fer"» (Lc 17,10). La supèrbia és un verí molt fort: n'hi ha prou amb una gota per arruïnar tota una vida dedicada al bé. **El bé no és només una finalitat, sinó també un camí. El bé necessita molta discreció, molta amabilitat i despullar-se del nostre jo.**

Les virtuts teologals són de gran ajuda, especialment en els moments de caiguda. Si obrim humilment el cor a l'Esperit Sant –el Mestre interior–, Ell fa reviure en nosaltres les virtuts teologals: llavors, **si hem perdut la confiança, Déu ens reobre a la fe; si estem desanimats, Déu desperta en nosaltres l'esperança; i si el nostre cor s'endureix, Déu el suavitzava amb el seu amor.**

Si obrim el cor a l'Esperit Sant –l'Esperit de Jesús, el Mestre interior–, Ell fa reviure en nosaltres les tres virtuts purament cristianes o teologals: la fe, l'esperança i la caritat.

18 La fe

La fe és l'acte amb què l'ésser humà s'abandona lliurement a Déu. La fe converteix **Abraham** en pare d'un gran poble. Moisès també va confiar en el Senyor defensant el poble que sovint no tenia fe. **Dona de fe és la Verge Maria** que, al rebre l'anunci exigent i arriscat de l'Àngel, respon amb el cor ple de fe i confiança en Déu: "Heus ací l'esclava del Senyor: que es faci en mi segons la teva paraula" (Lc 1,38).

La fe és la virtut que fa al cristià. Ser cristià no és acceptar una cultura, sinó acollir i guardar un **vinde amb Déu**: jo i Déu; la meua persona i el rostre amable de Jesús. Quan els deixebles de Jesús es veuen sorpresos per la tempesta al llac s'espanten (cf. Mc 4,35-41). No s'adonen que tenen la solució davant els ulls: Jesús els renya: «Per què teniu por? Encara no teniu fe?» (Mc 4,40).

El gran enemic de la fe no és la intel·ligència ni la raó; es la por. Per això la fe és **el primer do que cal acollir i demanar diàriament**, perquè es renovi en nosaltres. Un pare cristià, conscient de la gràcia que li ha estat regalada, demana per al seu fill el do de la fe, **el baptisme**. Quan ja no tindrà un pare en aquesta terra, seguirà tenint un Déu Pare en el cel, que no l'abandonarà mai. Només l'amor de Déu venç la mort.

Sovint Jesús ens pot retreure que som "homes de poca fe". **La fe és el do més feliç, l'única virtut que se'ns permet envejar.** Perquè qui té fe està ple d'una força que no és només humana; de fet, **la fe "desencadena" la gràcia en nosaltres i obre la ment al misteri de Déu.** «Si tinguéssiu fe com un gra de mostassa, podríeu dir a aquesta morera: "Arrela't i ves a plantar-te en el mar", i t'obeiria» (Lc 17,6).

**Com els deixebles, repetim: Senyor, augmenta la nostra fe! (cf. Lc 17,5)
És una pregària preciosa!**

19 L'esperança

«L'esperança és la virtut teològica per la qual desitgem el regne del cel i la vida eterna com a felicitat, confiant en les promeses de Crist ... i en l'ajut de la gràcia de l'Esperit Sant» (*Catecisme de l'Església Catòlica*, n. 1817).

L'esperança és la resposta oferta al nostre cor, quan sorgeix en nosaltres la pregunta absoluta: "Què serà de mi? Quin és el destí del meu viatge? Quin és el destí del món?"

Una resposta negativa a aquestes preguntes produeix tristesa. Si el viatge de la vida no té sentit, si al principi i al final no hi ha res, aleshores ens preguntem per què hem de caminar. **Si falta l'esperança, totes les altres virtuts corren el risc d'esfondrar-se** i acaben en cendres «Només quan el futur és segur com a realitat positiva, es pot viure el present», deia Benet XVI (*Encíclica Spe salvi*, 2). **El cristià té esperança no pel seu propi mèrit; és un regal que ve directament de Déu. Si creu en el futur és perquè Crist ha mort i ressuscitat i ens ha donat el seu Esperit.**

Pequem contra l'esperança quan estem desanimats pels nostres pecats; quan la tardor esborra en nosaltres la primavera; quan l'amor de Déu deixa de ser un foc etern i no tenim el valor de prendre decisions que ens comprometin per tota la vida. **El món necessita l'esperança i la paciència, que van juntes.** Els homes pacients són teixidors del bé. L'esperança és la virtut dels qui tenen un cor jove; i aquí no importa l'edat. Simeó i Anna no es van cansar d'esperar i veieren l'últim tram del seu camí beneït per la trobada amb el Messies, que van reconèixer en Jesús, portat al Temple pels seus pares. Demanem la gràcia de tenir l'esperança amb la paciència. **Mireu sempre aquella trobada definitiva; penseu sempre que el Senyor és a prop nostre i que mai la mort serà victoriosa!**

Senyor, ara pots deixar que el teu servent se'n vagi en pau perquè els meus ulls han vist la teva salvació. (cf. Lc 2,29-32)

20 La caritat

La tercera virtut teologal és la caritat. És la culminació de les virtuts, eixampla el cor i la ment: «la més gran és la caritat» (1 Cor 13,13), conclou sant Pau en el magnífic himne que adreça la comunitat cristiana de Corint amb el desig d'ajudar-los a viure d'acord amb la seva fe. Malgrat creien ser bones persones, estimant la seva família i els amics -com passa avui entre nosaltres-, Pau estava preocupat perquè de la virtut teologal de la caritat -l'amor de Déu- en sabien ben poc.

L'amor que ve de Déu i s'adreça a Déu, que ens permet estimar Déu, fer-nos amics seus, i estimar el proïsme **a causa del Crist, és l'amor "teologal"**, obra de l'Esperit Sant en nosaltres.

L'amor és caritat, impossible de practicar si no es viu en Déu. Estimem allò que és bo i bonic. En nom d'un ideal o d'un gran afecte també podem ser generosos i fer actes heroics. Però l'amor de Déu va molt més enllà. Com recorda Jesús en les benaurances, la caritat ens apressa a ocupar-nos dels germans més petits, més relegats. **Es tracta d'un amor concret, intrèpid, que perdona, oblida, beneeix i es lliura sense mesura: «Estimeu els vostres enemics, feu el bé i presteu sense esperar res a canvi, i la vostra recompensa serà gran»** (Lc 6,35). No ho oblidem!

L'amor cristià abraça el que no és amable, ofereix el perdó, beneeix els qui maleeixen. És un amor tan atrevit que sembla gairebé impossible, però és l'únic que quedarà de nosaltres. **L'amor és la "porta estreta" per on passar per entrar en el Regne de Déu. Al capvespre de la vida no serem jutjats sobre l'amor genèric, sinó que serem jutjats sobre la caritat, sobre l'amor que nosaltres hem donat concretament.** Endavant i ànims!

«Us ho asseguro: tot allò que heu fet a un sol d'aquests germans meus més petits, m'ho heu fet a mi» (Mt 25,40). Això és el més bonic i el més gran de l'amor.

21 La humilitat

Concloem avui el cicle de catequesi dedicat als “vicis i les virtuts”. I avui reflexionem sobre la humilitat, una virtut que és a la **base de la vida cristiana** i és la **gran antagonista del pitjor dels vicis, que és la supèrbia**. La humilitat ens ajuda a ubicar-ho tot en la seva justa mesura: som criatures meravelloses però limitades, amb qualitats i defectes. **«Humilitat és caminar en la veritat», deia santa Teresa.**

A les Benaurances, Jesús esmenta algunes **actituds que neixen de la humilitat, com la mansuetud, la misericòrdia i la puresa de cor**. Aquesta disposició interior ens ajuda a combatre l'orgull i els deliris de grandesa que tantes vegades sorgeixen dins nostre.

Per aprofundir en aquesta virtut **contemplem la Mare de Déu, model d'humilitat i petitesa**. A la vida oculta, lliure d'ambicions i buida de si, Maria **va fer de tota la seva vida un magníficat**.

Demanem a Maria que ens ensenyi a viure la virtut de la humilitat, proclamant la grandesa del Senyor i donant-li gràcies perquè mira la nostra petitesa amb amor i misericòrdia.

«La meva ànima magnifica el Senyor, el meu esperit celebra Déu que em salva, perquè ha mirat la petitesa de la seva serventa.

Des d'ara totes les generacions em diran benaurada,

perquè el Totpoderós obra en mi meravelles: el seu nom és sant,

i l'amor que té als qui creuen en ell

s'estén de generació en generació.» (Lc 1, 46-50)